

USTAWA

z dnia 6 czerwca 1997 r.

o Inspekcji Celnej.

Rozdział 1

Przepisy ogólne

Art. 1. 1. Tworzy się służbę administracji rządowej o nazwie Inspekcja Celna, powołaną do przeciwdziałania i zwalczania naruszeń prawa obowiązującego w dziedzinie obrotu towarowego z zagranicą i obrotu towarami pochodzącymi z zagranicy.

2. Do zadań Inspekcji Celnej należy:

- 1) rozpoznawanie, zapobieganie, wykrywanie i zwalczanie przestępstw i wykroczeń w zakresie obrotu towarowego z zagranicą, a w szczególności:
  - a) nielegalnego obrotu z zagranicą środkami odurzającymi i substancjami psychotropowymi, bronią i materiałami jądrowymi i promieniotwórczymi oraz wprowadzania na polski obszar celny odpadów i szkodliwych substancji chemicznych,
  - b) przestępstw związanych z obrotem z zagranicą towarami i technologiami objętymi kontrolą międzynarodową, naruszających prawa ochrony dóbr kultury narodowej i ochrony własności intelektualnej,
  - c) wprowadzania na polski obszar celny i wyprowadzania z tego obszaru środków płatniczych pochodzących z przestępstw,
- 2) kontrola legalności pochodzenia towarów dopuszczonych do obrotu na polskim obszarze celnym lub do wywozu za granicę albo mających inne przeznaczenie celne, w wypadkach gdy zostały zakończone procedury celne,
- 3) ujawnianie składników majątkowych podmiotów zobowiązanych do uiszczenia należności celnych

lub podejrzanych o czyny zagrożone grzywnami i karami pieniężnymi, w celu zapewnienia skuteczności poboru tych należności oraz wykonania orzeczeń karnych,

- 4) w szczególnie uzasadnionych przypadkach, na wniosek organu celnego, ochrona funkcjonariuszy celnych, miejsc odpraw celnych i obiektów administracji celnej,
- 5) organizowanie i realizowanie czynności operacyjno-rozpoznawczych w zakresie zadań określonych niniejszymi przepisami,
- 6) prowadzenie działalności analitycznej i prognozytycznej w odniesieniu do negatywnych zjawisk związanych z obrotem towarowym z zagranicą oraz przedstawianie w tym zakresie informacji i analiz organom administracji rządowej,
- 7) współpraca i współdziałanie z innymi organami i instytucjami państwowymi oraz zagranicznymi, a także organizacjami międzynarodowymi w zakresie niezbędnym dla realizacji zadań określonych niniejszą ustawą.

3. Przepisy ust. 1 i 2 nie naruszają przewidzianych w odrębnych ustawach obowiązków i uprawnień innych organów państwowych w zakresie ochrony interesów i praw majątkowych Skarbu Państwa związanych z obrotem towarowym z zagranicą lub obrotem towarami pochodzącymi z zagranicy.

Art. 2. 1. Zadania określone w art. 1 ust. 2 wykonują organy Inspekcji Celnej.

2. Czynności związane z realizacją zadań określonych w art. 1 ust. 2 wykonują funkcjonariusze Inspekcji

Celnej, podejmując czynności operacyjno-rozpoznawcze i kontrolne oraz prowadząc postępowania przygotowawcze zgodnie z przepisami Kodeksu postępowania karnego i ustawy karnej skarbowej.

3. Funkcjonariusze Inspekcji Celnej, wykonując czynności, o których mowa w ust. 2, postępują się legitymacjami służbowymi i znakami identyfikacyjnymi, a w przypadkach określonych odrębnymi przepisami wykonują te czynności w umundurowaniu i używają oznakowanych pojazdów służbowych.

4. Rada Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, wzory i zasady postępowania się legitymacjami służbowymi i znakami identyfikacyjnymi oraz wzory umundurowania i sposób oznakowania pojazdów służbowych, a także przypadki wykonywania przez funkcjonariuszy Inspekcji Celnej czynności służbowych w umundurowaniu i z użyciem oznakowanych pojazdów służbowych.

Rozdział 2

Organizacja Inspekcji Celnej

Art. 3. 1. Centralnym organem administracji rządowej właściwym w sprawach określonych w art. 1 ust. 1 jest Generalny Inspektor Celny podlegający Ministrowi Finansów.

2. Terenowymi organami Inspekcji Celnej są regionalni inspektorzy celni podlegający Generalnemu Inspektorowi Celnemu.

Art. 4. 1. Generalnego Inspektora Celnego powołuje i odwołuje Prezes Rady Ministrów na wniosek Ministra Finansów, a zastępców Generalnego Inspektora Celnego — Minister Finansów na wniosek Generalnego Inspektora Celnego.

2. Regionalnych inspektorów celnych powołuje i odwołuje Minister Finansów na wniosek Generalnego Inspektora Celnego, a zastępców regionalnych inspektorów celnych — Generalny Inspektor Celny na wniosek regionalnego inspektora celnego.

Art. 5. 1. Generalny Inspektor Celny realizuje zadania określone w ustawie przy pomocy podległego mu urzędu o nazwie Generalny Inspektorat Celny.

2. Regionalni inspektorzy celni realizują zadania przy pomocy podległych im urzędów, zwanych regionalnymi inspektoratami celnymi.

Art. 6. 1. Organizację Generalnego Inspektoratu Celnego określa statut nadawany przez Ministra Finansów.

2. Minister Finansów, w drodze rozporządzenia, określa siedziby i terytorialny zasięg działania regionalnych inspektoratów celnych.

3. Generalny Inspektor Celny ustala regulaminy organizacyjne Generalnego Inspektoratu Celnego oraz regionalnych inspektoratów celnych.

4. Do Inspekcji Celnej nie stosuje się przepisów o służbie cywilnej.

Rozdział 3

Uprawnienia Inspekcji Celnej

Art. 7. 1. Funkcjonariusze Inspekcji Celnej wykonujący czynności, o których mowa w art. 2 ust. 2, mają prawo do:

- 1) legitymowania osób w celu ustalenia ich tożsamości,
- 2) zatrzymywania i przeszukiwania osób oraz przeszukiwania pomieszczeń oraz bagażu i ładunku w trybie i przypadkach określonych w przepisach Kodeksu postępowania karnego i ustawy karnej skarbowej,
- 3) przeprowadzania kontroli w trybie i zakresie określonym w rozdziale 5 niniejszej ustawy,
- 4) zatrzymywania pojazdów i innych środków przewozowych w celu przeprowadzenia rewizji przewożonych towarów lub kontroli dokumentów przewożonych dotyczących tych towarów, w razie uzyskania informacji wskazujących na możliwość wprowadzenia tych towarów na polski obszar celny z naruszeniem przepisów prawa,
- 5) wchodzenia, na podstawie legitymacji służbowej i upoważnienia do przeprowadzenia kontroli określonego w art. 16, do lokali mieszkalnych, które zostały zgłoszone właściwym organom jako miejsce prowadzenia działalności gospodarczej,
- 6) żądania niezbędnej pomocy od instytucji państwowych, organów administracji rządowej i samorządu terytorialnego oraz jednostek gospodarczych prowadzących działalność w dziedzinie użyteczności publicznej; wymienione instytucje, organy i jednostki obowiązane są, w zakresie swojego działania, do udzielenia tej pomocy, w ramach obowiązujących przepisów prawa,
- 7) zwracania się o niezbędną pomoc do innych jednostek gospodarczych i organizacji społecznych, jak również zwracania się w nagłych wypadkach do każdej osoby o udzielenie doraźnej pomocy, w ramach obowiązujących przepisów prawa.

2. Jeżeli przy dokonywaniu czynności służbowych zaistniała konieczność zdjęcia nałożonych uprzednio zamknięć celnych, funkcjonariusze Inspekcji Celnej mają obowiązek ponownego umieszczenia zamknięć celnych i odnotowania tego faktu w treści odpowiedniego dokumentu.

Art. 8. 1. W toku wykonywania czynności służbowych funkcjonariusze Inspekcji Celnej są obowiązani do poszanowania godności człowieka oraz respektowania innych praw i wolności obywatelskich.

2. Funkcjonariusze Inspekcji Celnej są obowiązani do wykonywania czynności służbowych w sposób możliwie najmniej naruszający dobra osobiste i majątkowe osób i podmiotów gospodarczych, których te czynności dotyczą.

3. Zatrzymanie osoby może być zastosowane tylko wówczas, gdy inne środki pozostające w dyspozycji organów i funkcjonariuszy Inspekcji Celnej okazały się bezcelowe lub nieskuteczne.

4. W razie uzasadnionej potrzeby należy zatrzymać osobę niezwłocznie poddać badaniu lekarskiemu lub udzielić jej pierwszej pomocy medycznej.

5. Zatrzymanie pojazdów mechanicznych i innych środków przewozowych może być dokonywane tylko przez umundurowanych funkcjonariuszy Inspekcji Celnej, znajdujących się w pobliżu oznakowanego pojazdu służbowego.

Art. 9. 1. Na sposób prowadzenia czynności, o których mowa w art. 7 ust. 1 pkt 1, 2, 4 i 5, przysługuje żalenie do właściwego miejscowo prokuratora rejonowego.

2. Z czynności wymienionych w art. 7 ust. 1 pkt 2, 4 i 5 sporządza się protokół, a czynności wymienionej w art. 7 ust. 1 pkt 1 — notatkę służbową.

3. Rada Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowy tryb wykonywania czynności, o których mowa w art. 7 ust. 1 pkt 1, 4 i 5 oraz ust. 2.

Art. 10. 1. Generalny Inspektor Celny ma prawo żądać od banków informacji o obrotach i stanach rachunków bankowych w związku z toczącą się sprawą karną lub karną skarbową:

- 1) przeciwko posiadaczowi rachunku będącemu osobą fizyczną,
- 2) o przestępstwo popełnione w zakresie działalności osoby prawnej lub jednostki organizacyjnej nie posiadającej osobowości prawnej, która jest posiadaczem rachunku.

2. Żądanie, o którym mowa w ust. 1, powinno zawierać oznaczenie posiadacza rachunku i okresu objętego informacją, a także imię i nazwisko funkcjonariusza Inspekcji Celnej upoważnionego do odbioru informacji.

Rozdział 4

Zasady użycia środków przymusu bezpośredniego i broni palnej

Art. 11. 1. Funkcjonariusze Inspekcji Celnej mogą stosować środki przymusu bezpośredniego wobec osób nie podporządkowujących się poleceniom wydanym na podstawie prawa.

2. Środki przymusu bezpośredniego mogą być użyte jedynie w zakresie niezbędnym do osiągnięcia podporządkowania się poleceniom, o których mowa w ust. 1, lub do skutecznego odparcia bezpośredniego i bezprawnego zamachu na funkcjonariusza Inspekcji Celnej.

3. Dopuszczalne jest stosowanie tylko takich środków przymusu bezpośredniego, jakie odpowiadają potrzebom wynikającym z istniejącej sytuacji, i pod warunkiem, że w inny dostępny w tej sytuacji sposób nie można skutecznie oraz bezpiecznie wykonać czynności służbowych.

Art. 12. 1. Uprawnia się funkcjonariuszy Inspekcji Celnej do stosowania następujących środków przymusu bezpośredniego:

1) siły fizycznej,

2) indywidualnych technicznych i chemicznych środków lub urządzeń przeznaczonych do obezwładnienia i konwojowania osób albo do zatrzymywania oraz unieruchamiania pojazdów mechanicznych i innych środków przewozowych.

2. Rada Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowo rodzaje oraz warunki i sposoby użycia środków przymusu bezpośredniego, a także tryb wyposażania funkcjonariuszy Inspekcji Celnej w te środki.

Art. 13. 1. Jeżeli środki przymusu bezpośredniego wymienione w art. 12 ust. 1 okazały się niewystarczające lub ich użycie ze względu na okoliczności danego zdarzenia nie jest możliwe, funkcjonariusz Inspekcji Celnej ma prawo użycia broni palnej wyłącznie:

- 1) w celu odparcia bezpośredniego i bezprawnego zamachu na życie, zdrowie lub wolność funkcjonariusza Inspekcji Celnej lub innej osoby oraz w celu przeciwdziałania czynnościom zmierzającym w oczywisty sposób bezpośrednio do takiego zamachu,
- 2) przeciwko osobie nie podporządkowującej się wezwaniu do natychmiastowego porzucenia broni lub innego niebezpiecznego narzędzia, którego użycie zagrozić może życiu, zdrowiu lub wolności funkcjonariusza Inspekcji Celnej albo innej osoby,
- 3) przeciwko osobie, która usiłuje bezprawnie i przemocą odebrać broń palną funkcjonariuszowi Inspekcji Celnej lub innej osobie uprawnionej do posiadania broni palnej,
- 4) w celu odparcia niebezpiecznego, bezpośredniego i gwałtownego zamachu w obiektach administracji celnej lub Inspekcji Celnej,
- 5) w bezpośrednim pościgu za osobą, wobec której użycie broni było dopuszczalne w przypadkach określonych w pkt 1—3.

2. Użycie broni palnej powinno nastąpić w sposób wyrządzający możliwie najmniejszą szkodę osobie, przeciwko której użyto broni, i nie może zmierzać do pozbawienia tej osoby życia ani narażać osób postronnych na niebezpieczeństwo utraty życia lub zdrowia.

3. Rada Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowe warunki i sposób postępowania przy użyciu broni palnej oraz tryb wyposażenia funkcjonariuszy Inspekcji Celnej w broń palną.

Rozdział 5

Czynności kontrolne

Art. 14. Kontroli, o której mowa w art. 1 ust. 2 pkt 2, podlegają:

- 1) osoby prawne,
- 2) jednostki organizacyjne nie posiadające osobowości prawnej,
- 3) osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą.

Art. 15. Kontrolę w zakresie i trybie określonym w niniejszej ustawie sprawują Generalny Inspektor Celný a także regionalni inspektorzy celný.

Art. 16. 1. Rozpoczęcie kontroli przez funkcjonariusza Inspekcji Celný następuje, z zastrzeżeniem art. 17, po okazaniu kontrolowanemu legitymacji służbowej i upoważnienia do kontroli.

2. Upoważnienie do przeprowadzenia kontroli wydawane jest przez Generalnego Inspektora Celný lub regionalnych inspektorów celných i określa:

- 1) imię i nazwisko funkcjonariusza prowadzącego kontrolę oraz imiona i nazwiska funkcjonariuszy wykonujących czynności kontrolne, a także numery ich legitymacji służbowych,
- 2) dane identyfikujące kontrolowanego,
- 3) termin ważności upoważnienia,
- 4) zakres kontroli.

3. W treści upoważnienia zawarta jest również informacja o prawach i obowiązkach kontrolowanego wynikających z tej ustawy.

Art. 17. 1. Kontrola może być również wszczęta, po okazaniu legitymacji służbowej przez kontrolującego, jeżeli okoliczności faktyczne uzasadniają niezwłoczne jej podjęcie.

2. Funkcjonariusz Inspekcji Celný przed podjęciem czynności kontrolnych zobowiązany jest pouczyć kontrolowanego o prawach i obowiązkach wynikających z niniejszej ustawy. Pouczenie ma formę pisemną.

3. Kontrola, o której mowa w ust. 1, jest ważna, a podjęte czynności skuteczne pod warunkiem przedłożenia kontrolowanemu niezwłocznie, a najpóźniej następnego dnia po dniu jej rozpoczęcia, upoważnienia do przeprowadzenia kontroli.

Art. 18. Czynności kontrolnych dokonuje się w obecności kontrolowanego, osoby go zastępującej lub przez niego zatrudnionej, a w razie nieobecności tych osób — w obecności przywołanego świadka.

Art. 19. 1. Funkcjonariusz Inspekcji Celný ma obowiązek zapoznać kontrolowanego z jego prawami i obowiązkami wynikającymi z ustawy oraz okazać upoważnienie do przeprowadzenia kontroli, co kontrolowany potwierdza podpisem na upoważnieniu.

2. Kontrolowany ma prawo uczestniczyć w czynnościach kontrolnych.

3. Kontrolowany powinien być uprzedzony o miejscu i terminie przeprowadzenia dowodów ze świadków, biegłych lub oględzin przed podjęciem tych czynności.

4. Przepisów ust. 2 i 3 nie stosuje się, jeżeli okoliczności faktyczne uzasadniają natychmiastowe podjęcie czynności kontrolnych, a kontrolowany jest nieobecny.

Art. 20. 1. Kontrolowany jest obowiązany umożliwić funkcjonariuszowi Inspekcji Celný dokonanie czynności kontrolnych, a w szczególności:

- 1) udostępnić obiekty, urządzenia i składniki majątkowe, których badanie wchodzi w zakres kontroli,
- 2) zapewnić wgląd w dokumentację i prowadzone ewidencje objęte zakresem kontroli,
- 3) sporządzić kopie dokumentów określonych przez kontrolującego,
- 4) zapewnić warunki do pracy, w tym, w miarę możliwości, samodzielne pomieszczenie i miejsce do przechowywania dokumentów,
- 5) umożliwić filmowanie i fotografowanie oraz dokonywanie nagrań dźwiękowych, jeżeli film, fotografia lub nagranie może stanowić dowód lub przyczynić się do utrwalenia dowodu w sprawie będącej przedmiotem kontroli,
- 6) udostępnić środki łączności, a w przypadku gdy kontrolowanym jest podmiot gospodarczy — także inne konieczne środki techniczne, jakimi dysponuje, w zakresie niezbędnym do wykonywania czynności kontrolnych,
- 7) przedstawić, na żądanie kontrolującego, tłumaczenie na język polski dokumentacji finansowo-księgowej, sporządzonej w języku obcym,
- 8) przeprowadzić na żądanie i w niezbędnym zakresie, określonym przez kontrolującego, inwentaryzację towarów będących przedmiotem obrotu towarowego z zagranicą i towarów pochodzących z zagranicy.

2. Czynności określone w ust. 1 kontrolowany jest obowiązany wykonać nieodpłatnie.

3. W sprawach objętych zakresem kontroli kontrolowany ma obowiązek udzielania wyjaśnień kontrolującemu oraz bezzwłocznie dostarczać żądane przez kontrolujących dokumenty.

4. Funkcjonariusze Inspekcji Celný upoważnieni do kontroli są uprawnieni do wstępu oraz poruszania się po terenie jednostki kontrolowanej na podstawie legitymacji służbowej bez potrzeby uzyskiwania przepustki oraz nie podlegają rewizji osobistej, przewidzianej w regulaminie wewnętrznym tej jednostki, podlegają natomiast przepisom o bezpieczeństwie i higienie pracy obowiązującym w kontrolowanej jednostce.

Art. 21. 1. W toku kontroli kontrolujący mogą:

- 1) badać dokumenty, księgi i ewidencje objęte zakresem kontroli,
- 2) zabezpieczać zebrane dowody,
- 3) zarządzać inwentaryzację towarów będących przedmiotem obrotu towarowego z zagranicą wraz z rozliczeniem jej wyników,
- 4) dokonywać oględzin,
- 5) legitymować osoby w celu ustalenia tożsamości, jeżeli jest to niezbędne dla potrzeb kontroli,
- 6) przesłuchiwać świadków,
- 7) zasięgać opinii biegłych,
- 8) przesłuchiwać kontrolowanego w charakterze strony, jeżeli po wyczerpaniu środków dowodowych

lub z powodu ich braku pozostały nie wyjaśnione fakty istotne dla ustaleń kontroli.

2. W przypadku nie usprawiedliwionego niestawiennictwa kontrolowanego, świadka lub biegłego na wezwanie funkcjonariusza Inspekcji Celnej prowadzącego kontrolę, stosuje się przepisy Kodeksu postępowania administracyjnego.

Art. 22. Kontrolujący w związku z prowadzoną kontrolą mają prawo, po okazaniu legitymacji służbowej, sprawdzenia prawidłowości i rzetelności badanych dokumentów u kontrahentów kontrolowanego. Sporządzony protokół tych czynności podpisują osoby w nich uczestniczące.

Art. 23. 1. Czynności kontrolne mające znaczenie dla ustaleń kontroli dokumentowane są protokołami.

2. Protokoły sporządza się w szczególności z:

- 1) badania dokumentów, ksiąg i ewidencji,
- 2) zabezpieczania dokumentów i dowodów rzeczowych,
- 3) inwentaryzacji,
- 4) oględzin,
- 5) przesłuchania świadków.

3. Stan faktyczny może być utrwalony za pomocą aparatury rejestrującej obraz i dźwięk oraz magnetycznych nośników informacji. Z czynności tych sporządza się protokoły.

4. Minister Finansów w porozumieniu z Ministrem Sprawiedliwości, w drodze rozporządzenia, określa sposób zabezpieczenia, odtwarzania i wykorzystania dowodów utrwalonych za pomocą aparatury rejestrującej obraz i dźwięk oraz magnetycznych nośników informacji.

Art. 24. 1. Po zakończeniu czynności kontrolnych funkcjonariusz Inspekcji Celnej prowadzący kontrolę sporządza protokół końcowy zawierający ustalenia, którego jeden egzemplarz, po podpisaniu przez osoby biorące udział w kontroli, otrzymuje kontrolowany.

2. Kontrolowany ma prawo w terminie 7 dni od dnia podpisania albo odmowy podpisania protokołu wnieść wyjaśnienie do treści zawartych w protokole ustaleń.

Art. 25. 1. Wyniki kontroli w zależności od ustaleń wykorzystywane są do formułowania wniosków w zakresie:

- 1) wymiaru należności celnych,
- 2) wymiaru podatku.

2. Wnioski w zakresie należności celnych organy Inspekcji Celnej kierują do dyrektora urzędu celnego, a w zakresie należności podatkowych — do właściwego urzędu skarbowego.

Art. 26. W zakresie nie uregulowanym w niniejszym rozdziale do kontroli stosuje się przepisy Kodeksu postępowania administracyjnego.

Rozdział 6

Czynności operacyjno-rozpoznawcze Inspekcji Celnej

Art. 27. 1. Czynności operacyjno-rozpoznawcze Inspekcji Celnej polegają na uzyskiwaniu, gromadzeniu, przetwarzaniu i sprawdzaniu w sposób jawny, poufny lub tajny informacji dotyczących działalności podmiotów dokonujących obrotu towarowego z zagranicą albo obrotu krajowego towarami pochodzącymi z zagranicy, jeżeli zachodzi przypuszczenie naruszenia prawa lub innego rodzaju narażenia interesów i praw majątkowych Skarbu Państwa albo konieczność uzyskania rozpoznania w tym zakresie.

2. Generalny Inspektor Celny oraz regionalni inspektorzy celni są uprawnieni do korzystania z informacji gromadzonych przez organy celne i skarbowe, w tym również z danych w formie zapisu informatycznego, z zastrzeżeniem zachowania zasad określonych w przepisach o ochronie wiadomości stanowiących tajemnicę państwową, służbową lub skarbową.

3. Na żądanie Generalnego Inspektora Celnego lub regionalnego inspektora celnego wydawca i redaktor dziennika lub czasopisma są obowiązani do udzielania posiadanych informacji o nazwach i adresach podmiotów gospodarczych lub nazwiskach i adresach osób fizycznych zamieszczających płatne ogłoszenia i reklamy dotyczące obrotu towarowego z zagranicą lub obrotu krajowego towarami pochodzącymi z zagranicy.

4. Zabronione jest udzielanie informacji uzyskanych w wyniku czynności operacyjno-rozpoznawczych osobom i instytucjom innym niż sąd i prokurator lub organy uprawnione na mocy ustawy do wykonywania czynności operacyjno-rozpoznawczych albo wykorzystywanie tych informacji w celu innym niż ściganie przestępstw i wykroczeń lub przeprowadzenie kontroli w rozumieniu niniejszej ustawy.

5. Ograniczenia przewidziane w ust. 4 nie mają zastosowania w przypadku, gdy zatajenie informacji prowadziło do zagrożenia życia, zdrowia lub wolności człowieka albo gdy ustawa lub zarządka przez Rzeczpospolitą Polską umowa międzynarodowa nakładają obowiązek udzielenia takich informacji określonemu organowi.

6. Generalny Inspektor Celny ustala zasady ochrony form i metod wykonywania czynności operacyjno-rozpoznawczych. Udzielenie informacji dotyczących czynności operacyjno-rozpoznawczych może nastąpić wyłącznie na żądanie sądu lub prokuratora, skierowane z powodu uzasadnionego podejrzenia popełnienia w związku z prowadzonymi czynnościami operacyjno-rozpoznawczymi przestępstwa ściganego z oskarżenia publicznego, z zastrzeżeniem zachowania zasad określonych w przepisach o ochronie wiadomości stanowiących tajemnicę państwową, służbową lub skarbową.

Art. 28. 1. Przy wykonywaniu czynności operacyjno-rozpoznawczych, podejmowanych w celu udokumentowania przestępstw:

- 1) nielegalnego obrotu z zagranicą bronią, amunicją, materiałami wybuchowymi, środkami odurzający-

- mi lub psychotropowymi oraz materiałami jądrowymi lub źródłami i odpadami promieniotwórczymi,
- 2) skarbowych polegających na uszczupleniu należności Skarbu Państwa w znacznej wartości,
  - 3) określonych w ustawie z dnia 12 października 1994 r. o ochronie obrotu gospodarczego i zmianie niektórych przepisów prawa karnego (Dz. U. Nr 126, poz. 615), jeżeli mogą spowodować znaczną szkodę majątkową,
  - 4) ściganych na mocy umów i porozumień międzynarodowych

albo w celu ustalenia tożsamości osób uczestniczących w tych przestępstwach lub przejęcia przedmiotów przestępstwa, Minister Finansów może przed wszczęciem postępowania karnego bądź karnego skarbowego zarządzić niejawnie nadzorowanie przemieszczenia, przechowywania i obrotu przedmiotami przestępstwa, jeżeli nie stworzy to zagrożenia dla życia lub zdrowia ludzkiego.

2. O wydanym w trybie ust. 1 zarządzeniu należy niezwłocznie poinformować Prokuratora Generalnego, którego informuje się także o przebiegu i wynikach podjętych czynności. Prokurator Generalny może nakazać zaniechanie tych czynności.

3. Stosownie do zarządzenia, o którym mowa w ust. 1, organy i instytucje państwowe są obowiązane dopuścić do dalszego przewozu przesyłki zawierające przedmioty przestępstwa w stanie nie naruszonym lub po ich usunięciu albo zastąpieniu w całości lub części.

4. Minister Finansów w porozumieniu z Ministrem Sprawiedliwości określi sposób przeprowadzania i dokumentowania czynności, o których mowa w ust. 1.

Art. 29. 1. Funkcjonariusze Inspekcji Celnej przy wykonywaniu czynności operacyjno-rozpoznawczych mogą korzystać z pomocy osób nie zatrudnionych w Inspekcji Celnej.

2. Dane o osobach wymienionych w ust. 1 mogą być ujawnione wyłącznie na żądanie sądu w razie uzasadnionego podejrzenia popełnienia przez te osoby przestępstwa ściganego z oskarżenia publicznego, w związku z udzielaniem pomocy funkcjonariuszom Inspekcji Celnej.

3. Za udzielenie pomocy, o której mowa w ust. 1, może być przyznane wynagrodzenie.

4. Tworzy się fundusz operacyjny, którym dysponuje Generalny Inspektor Celny. Środki na ten fundusz są corocznie zapewniane w budżecie Generalnego Inspektora Celnego. Wynagrodzenie, o którym mowa w ust. 3, jest wypłacane z tego funduszu.

5. Minister Finansów, uwzględniając przepisy o ochronie tajemnicy państwowej, określi w drodze zarządzenia szczegółowe zasady pokrywania z funduszu operacyjnego kosztów wykonywania czynności operacyjno-rozpoznawczych z uwzględnieniem wynagrodzeń przewidzianych w ust. 3.

6. Jeżeli w czasie udzielania pomocy lub w związku z pomocą, o której mowa w ust. 1 oraz w art. 7 ust. 1 pkt 6 i 7, osoby udzielające pomocy utraciły życie lub poniosły uszczerbek na zdrowiu lub mieniu, osobom tym lub członkom ich rodzin wypłaca się z funduszu operacyjnego odszkodowanie na zasadach i w trybie określonych przez Ministra Finansów w drodze rozporządzenia.

7. Rada Ministrów, w drodze rozporządzenia, określi tryb i szczegółowe zasady współpracy Inspekcji Celnej z Urzędem Ochrony Państwa, Policją i Strażą Graniczną w zakresie korzystania z pomocy osób wymienionych w ust. 1.

Rozdział 7

Prawa i obowiązki funkcjonariuszy i pracowników Inspekcji Celnej

Art. 30. 1. W sprawach ze stosunku pracy, nie uregulowanych w niniejszej ustawie, do funkcjonariuszy Inspekcji Celnej stosuje się przepisy o pracownikach urzędów państwowych.

2. Funkcjonariuszy Inspekcji Celnej powołuje na stanowiska służbowe i odwołuje z tych stanowisk Generalny Inspektor Celny.

3. Funkcjonariuszom Inspekcji Celnej przysługuje miesięczny dodatek inspekcyjny do wynagrodzenia, nie wyższy niż 50 % wynagrodzenia.

4. Rada Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, rodzaje stanowisk, na których zatrudnia się funkcjonariuszy Inspekcji Celnej, oraz wysokość i tryb przyznawania dodatku, o którym mowa w ust. 3.

Art. 31. 1. Funkcjonariuszem Inspekcji Celnej może być osoba, która:

- 1) posiada wyłącznie obywatelstwo polskie,
- 2) ma nienaganną opinię i nie była karana za przestępstwo popełnione z winy umyślnej,
- 3) posiada wyższe wykształcenie,
- 4) złożyła z wynikiem pozytywnym egzamin kwalifikacyjny.

2. Generalny Inspektor Celny może powołać na stanowisko funkcjonariusza Inspekcji Celnej osobę nie spełniającą warunku, o którym mowa w ust. 1 pkt 3, w przypadku posiadania przez nią szczególnie przydatnych umiejętności.

3. Pracownik zatrudniony po raz pierwszy w Inspekcji Celnej odbywa dwunastomiesięczną praktykę zakończoną kursem specjalistycznym oraz egzaminem kwalifikacyjnym.

4. Generalny Inspektor Celny może zaliczyć na poczet praktyki poprzednie zatrudnienie umożliwiające nabycie umiejętności przydatnych do wykonywania zadań i czynności przewidzianych w niniejszej ustawie i skrócić okres praktyki do sześciu miesięcy.

5. Pracownik, który spełnia warunki określone w ust. 1 i 3, może być powołany przez Generalnego In-

spektora Celnego na stanowisko funkcjonariusza Inspekcji Celnej.

6. Pracownik, który otrzymał negatywną ocenę z egzaminu kwalifikacyjnego, może ponownie składać taki egzamin — nie wcześniej jednak niż po upływie sześciu miesięcy.

7. Generalny Inspektor Celny określa, w drodze zarządzenia, szczegółowe warunki odbywania praktyki oraz zasady organizacji kursów specjalistycznych i przeprowadzania egzaminów kwalifikacyjnych, a także obowiązujące kryteria kwalifikacji.

Art. 32. Generalny Inspektor Celny odwołuje funkcjonariusza Inspekcji Celnej z zajmowanego stanowiska, jeżeli funkcjonariusz:

- 1) złożył rezygnację z zajmowanego stanowiska,
- 2) nie spełnia warunków określonych w art. 31 ust. 1 pkt 1 i 2,
- 3) nabył prawo do emerytury na podstawie ogólnie obowiązujących przepisów,
- 4) otrzymał ujemną ocenę kwalifikacyjną, potwierdzoną ponowną ujemną oceną, otrzymaną nie wcześniej niż po upływie trzech miesięcy od poprzedniej oceny.

Art. 33. Funkcjonariusze Inspekcji Celnej w związku z wykonywaniem czynności służbowych korzystają z ochrony przewidzianej w Kodeksie karnym dla funkcjonariuszy publicznych.

Art. 34. 1. Funkcjonariusze Inspekcji Celnej nie mogą:

- 1) należeć do partii politycznych,
- 2) prowadzić działalności gospodarczej we własnym imieniu i na własny rachunek,
- 3) posiadać udziałów w spółkach z ograniczoną odpowiedzialnością,
- 4) posiadać akcje w ilości zapewniającej 2% głosów na walnym zgromadzeniu spółki akcyjnej,
- 5) być współnikami w spółkach cywilnych, jawnych lub komandytowych,
- 6) sprawować funkcji w podmiotach, których działalność jest związana z obrotem towarów z zagranicą lub obrotem krajowym towarów pochodzących z zagranicy, lub świadczyć pracy na rzecz tych podmiotów albo na rzecz przedstawicielstw firm zagranicznych prowadzących działalność na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

2. Funkcjonariusze Inspekcji Celnej mogą wykonywać dodatkowe zajęcia zarobkowe jedynie na zlecenie organów administracji państwowej za zgodą Generalnego Inspektora Celnego lub w zakresie działalności publicystycznej i dydaktycznej.

Art. 35. 1. W Inspekcji Celnej mogą być zatrudniani pracownicy na stanowiskach nie wymagających wykonywania uprawnień przewidzianych w niniejszej ustawie dla funkcjonariuszy Inspekcji Celnej.

2. Do pracowników nie będących funkcjonariuszami Inspekcji Celnej oraz odbywających praktykę mają zastosowanie przepisy o pracownikach urzędów państwowych.

Art. 36. 1. Środki finansowe w wysokości 20% dodatkowych wpływów należności budżetowych uzyskanych w wyniku przeprowadzonych kontroli oraz 20% wpływów uzyskanych przez Skarb Państwa tytułem przepadku rzeczy pochodzących z ujawnionych przez Inspekcję Celną przestępstw przeznacza się na usprawnienie funkcjonowania Inspekcji Celnej i nagrody dla funkcjonariuszy, którzy przyczynili się bezpośrednio do uzyskania dodatkowych wpływów budżetowych lub ujawnienia przestępstw.

2. Minister Finansów, w drodze zarządzenia, określa sposób rozdysponowania środków finansowych oraz zasady przyznawania nagród, o których mowa w ust. 1, a także rodzaje wpływów należności budżetowych uznawane za dodatkowe w rozumieniu ust. 1.

Art. 37. 1. Funkcjonariusze i pracownicy zatrudnieni w Inspekcji Celnej składają co rok oświadczenia o stanie majątkowym swoim i małżonków oraz osób pozostających we wspólnym gospodarstwie domowym.

2. Minister Finansów określa, w drodze zarządzenia, wzór oraz tryb składania oświadczenia, o którym mowa w ust. 1.

Rozdział 8

Zmiany w przepisach obowiązujących

Art. 38. W ustawie z dnia 19 kwietnia 1969 r. — Kodeks postępowania karnego (Dz. U. Nr 13, poz. 96, z 1982 r. Nr 16, poz. 124 i Nr 41, poz. 273, z 1983 r. Nr 44, poz. 203, z 1985 r. Nr 23, poz. 100 i Nr 31, poz. 138, z 1987 r. Nr 21, poz. 123, z 1988 r. Nr 20, poz. 135, z 1989 r. Nr 29, poz. 154 i Nr 34, poz. 180, z 1990 r. Nr 34, poz. 198, Nr 43, poz. 251, Nr 53, poz. 306 i Nr 72, poz. 422, z 1991 r. Nr 83, poz. 371 i Nr 100, poz. 442, z 1992 r. Nr 24, poz. 101, z 1994 r. Nr 74, poz. 332 i Nr 126, poz. 615, z 1995 r. Nr 89, poz. 443 i poz. 444, Nr 95, poz. 475, z 1996 r. Nr 152, poz. 720 i Nr 155, poz. 756 oraz z 1997 r. Nr 6, poz. 31) w art. 265 wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w § 2 po wyrazach "organy kontroli skarbowej" dodaje się wyrazy "lub Inspekcji Celnej";
- 2) w § 3 po wyrazach "Organy kontroli skarbowej" dodaje się wyrazy "oraz Inspekcja Celna".

Art. 39. W ustawie karnej skarbowej z dnia 26 października 1971 r. (Dz. U. z 1984 r. Nr 22, poz. 103, z 1985 r. Nr 23, poz. 100, z 1990 r. Nr 14, poz. 84 i Nr 86, poz. 503, z 1991 r. Nr 100, poz. 442 i Nr 107, poz. 458, z 1992 r. Nr 21, poz. 85 i Nr 68, poz. 341, z 1994 r. Nr 43, poz. 160, Nr 126, poz. 615 i Nr 136, poz. 703, z 1995 r. Nr 132, poz. 641 oraz z 1996 r. Nr 132, poz. 621, Nr 137, poz. 640 i Nr 152, poz. 720) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 86 wyrazy "karze pieniężnej" zastępuje się wyrazami "karze grzywny do 25 000 zł.";

2) po art. 86 dodaje się art. 86¹ w brzmieniu:

“Art. 86¹. Kto utrudnia funkcjonariuszowi Inspekcji Celnej wszczęcie postępowania kontrolnego albo przeprowadzenie czynności kontrolnych, podlega karze grzywny do 25 000 zł.”;

3) w art. 128:

a) w § 1 kropkę zastępuje się przecinkiem i dodaje się wyrazy “a także Generalny Inspektor Celny lub regionalny inspektor celny.”,

b) po § 2 dodaje się § 3 w brzmieniu:

“§ 3. W zakresie dochodzenia prowadzonego przez Inspekcję Celną finansowym organem orzekającym jest właściwy miejscowo i rzeczowo urząd celny lub urząd skarbowy.”;

4) w art. 157 w § 1 po wyrazach “Generalny Inspektor Kontroli Skarbowej” dodaje się wyrazy “oraz Generalny Inspektor Celny”;

5) w art. 174 w § 2 dodaje się pkt 3 w brzmieniu:

“3) w sprawach o przestępstwa i wykroczenia skarbowe związane z obrotem z zagranicą lub obrotem towarami pochodzącymi z zagranicy — Inspekcja Celna.”;

6) w art. 178 w § 1 dodaje się pkt 3 w brzmieniu:

“3) Minister Finansów, jeżeli postanowienie lub zarządzenie wydał Generalny Inspektor Celny, albo Generalny Inspektor Celny, jeśli postanowienie lub zarządzenie zostało wydane przez regionalnego inspektora celnego.”;

7) w art. 186 po § 2 dodaje się § 2¹ w brzmieniu:

“§ 2¹. Jeżeli dochodzenie prowadzi Inspekcja Celna, okres dochodzenia w uzasadnionych wypadkach może być przedłużony na czas oznaczony przez Generalnego Inspektora Celnego.”

Art. 40. W ustawie z dnia 31 stycznia 1989 r. — Prawo bankowe (Dz. U. z 1992 r. Nr 72, poz. 359, z 1993 r. Nr 6, poz. 29, Nr 28, poz. 127 i Nr 134, poz. 646, z 1994 r. Nr 80, poz. 369 i Nr 121, poz. 591, z 1995 r. Nr 4, poz. 18 i Nr 133, poz. 654, z 1996 r. Nr 10, poz. 61, Nr 75, poz. 357, Nr 90, poz. 406, Nr 106, poz. 496 i Nr 149, poz. 703 oraz z 1997 r. Nr 23, poz. 117 i Nr 24, poz. 119) w art. 48¹ dotychczasową treść oznacza się jako ust. 1 i dodaje się ust. 2 w brzmieniu:

“2. Przepis ust. 1 stosuje się odpowiednio do organów Inspekcji Celnej.”.

Art. 41. W ustawie z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz. U. z 1993 r. Nr 90, poz. 416 i Nr 134, poz. 646, z 1994 r. Nr 43, poz. 163, Nr 90, poz. 419, Nr 113, poz. 547, Nr 123,

poz. 602 i Nr 126, poz. 626, z 1995 r. Nr 5, poz. 25 i Nr 133, poz. 654, z 1996 r. Nr 25, poz. 113, Nr 87, poz. 395, Nr 137, poz. 638, Nr 147, poz. 686 i Nr 156, poz. 776 oraz z 1997 r. Nr 28, poz. 153 i Nr 30, poz. 164) w art. 30 w ust. 1 w pkt 5 po wyrazach “organom kontroli skarbowej,” dodaje się wyrazy “organom Inspekcji Celnej,”.

Art. 42. W ustawie z dnia 28 września 1991 r. o kontroli skarbowej (Dz. U. Nr 100, poz. 442, z 1992 r. Nr 21, poz. 85, z 1996 r. Nr 106, poz. 496 i Nr 152, poz. 720 oraz z 1997 r. Nr 18, poz. 105) w art. 34b w ust. 3 w pkt 1 po wyrazach “organom celnym” dodaje się wyrazy “oraz organom Inspekcji Celnej”.

Art. 43. W ustawie z dnia 2 grudnia 1994 r. — Prawo dewizowe (Dz. U. Nr 136, poz. 703, z 1995 r. Nr 132, poz. 641 i z 1996 r. Nr 106, poz. 496) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 22 w ust. 3 po pkt 5 dodaje się pkt 6 w brzmieniu:

“6) funkcjonariusze Inspekcji Celnej w zakresie kontroli dewizowej oraz kontroli dewizowej przesyłek pocztowych.”;

2) w art. 23 po ust. 1 dodaje się ust. 1a w brzmieniu:

“1a. Uprawnienia kontrolne, o których mowa w ust. 1, przysługują także funkcjonariuszom Inspekcji Celnej.”

Rozdział 9

Przepisy przejściowe i końcowe

Art. 44. 1. Z chwilą utworzenia Generalnego Inspektoratu Celnego pracownicy i funkcjonariusze zatrudnieni w Głównym Urzędzie Cef w Departamencie Generalnego Inspektoratu Celnego stają się z mocy niniejszej ustawy pracownikami Generalnego Inspektoratu Celnego.

2. Upoważnia się Generalnego Inspektora Celnego do jednorazowego powołania spośród pracowników i funkcjonariuszy, o których mowa w ust. 1, na stanowiska funkcjonariuszy Inspekcji Celnej bez zachowania wymogów określonych w art. 31 ust. 3.

Art. 45. Rada Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, zakres i sposób wyodrębnienia dla Inspekcji Celnej składników majątku oraz etatów pozostających dotychczas w dyspozycji Departamentu Generalnego Inspektoratu Celnego Głównego Urzędu Cef.

Art. 46. Ustawa wchodzi w życie z dniem 1 lipca 1997 r.

Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej: *A. Kwaśniewski*